

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

21. června 2012*

„Směrnice 2003/88/ES — Úprava pracovní doby — Nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok — Pracovní volno z důvodu nemoci — Dovolená za kalendářní rok, která se časově shoduje s dobou pracovního volna z důvodu nemoci — Nárok na čerpání dovolené za kalendářní rok v jiném období“

Ve věci C-78/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU podaná rozhodnutím Tribunal Supremo (Španělsko) ze dne 26. ledna 2011 došlým Soudnímu dvoru dne 22. února 2011, v řízení

Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (ANGED)

proti

Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA),

Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico),

Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT,

Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO.,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení M. Safjan, předseda senátu, M. Ilešič a E. Levits (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: V. Trstenjak,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 29. března 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA) J. Caballero Ramosem, abogado,
- za Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT J. Jiménezem de Eugenio, abogado,
- za Federación de Comercio Hostelería y Turismo de CC.OO. A. Martín Aguadem a J. Jiménezem de Eugenio, abogados,

* Jednací jazyk: španělština.

- za španělskou vládu A. Rubio Gonzálezem, jako zmocněncem,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s G. Palatiellem, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi S. Pardo Quintillánem a M. van Beekem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 7 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby (Úř. věst. L 299, s. 9; Zvl. vyd. 05/04 s. 381, dále jen „směrnice 2003/88“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (dále jen „Asociación ANGED“) a Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA), Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico), Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT a Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO. (dále jen „Federación FASGA a další“), odborovými svazy zastupujícími pracovníky, ohledně kolektivní žaloby podané těmito odborovými svazy s cílem uznání nároku určitých pracovníků využít placené dovolené za kalendářní rok v případě, že se tato dovolená časově shoduje s dobou pracovního volna z důvodu pracovní neschopnosti.

Právní rámec

Právní úprava Unie

- 3 Článek 1 směrnice 2003/88, nadepsaný „Předmět a oblast působnosti“, zní takto:
 - „1. Tato směrnice stanoví minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví pro úpravu pracovní doby.
 - 2. Tato směrnice se vztahuje na
 - a) minimální doby [odpočinku, odpočinku v týdnu a] dovolenou za kalendářní rok [...]
[...]
- 4 Článek 7 této směrnice, nadepsaný „Dovolená za kalendářní rok“, stanoví:
 - „1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby měl každý pracovník nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok v trvání nejméně čtyř týdnů v souladu s podmínkami pro získání a přiznávání této dovolené stanovenými vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi.
 - 2. Minimální dobu placené dovolené za kalendářní rok nelze nahradit finanční náhradou, s výjimkou případů ukončení pracovního poměru.“
- 5 Článek 17 směrnice 2003/88 stanoví, že se členské státy mohou od určitých ustanovení této směrnice odchýlit. Od článku 7 uvedené směrnice není povolena žádná odchylka.

Vnitrostátní právní úprava

6 Legislativní královská vyhláška 1/1995 o schválení pozměněného textu zákona o postavení zaměstnanců (Real Decreto Legislativo 1/1995, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores) ze dne 24. března 1995 (BOE č. 75 ze dne 29. března 1995, s. 9654) ve znění zákona č. 3/2007 o účinném rovném zacházení se ženami a muži (Ley orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres) ze dne 22. března 2007 (BOE č. 71 ze dne 23. března 2007, s. 12611, dále jen „zákon o postavení zaměstnanců“), upravuje zejména podrobnosti placené dovolené za kalendářní rok, jakož i dovolené z důvodu dočasné pracovní neschopnosti.

7 Článek 38 zákona o postavení zaměstnanců stanoví:

„1. Doba placené dovolené za kalendářní rok, kterou nelze nahradit finanční náhradou, je smluvena v kolektivní smlouvě nebo individuální smlouvě. V žádném případě není kratší než třicet kalendářních dnů.

2. Doba či doby čerpání dovolené se stanoví společnou dohodou mezi podnikatelem a pracovníkem v souladu s případnými ustanoveními kolektivní smlouvy o plánování dovolené za kalendářní rok.

V případě neshody mezi stranami stanoví datum pro čerpání dovolené příslušný soud, proti jehož rozhodnutí nelze podat opravný prostředek. Řízení je zrychlené a přednostní.

3. V každém podniku bude vypracován rozvrh čerpání dovolených. Pracovník musí být seznámen s daty, která se ho týkají, s předstihem nejméně dvou měsíců před začátkem dovolené.

Pokud se doba dovolené stanovená v podnikovém rozvrhu čerpání dovolených, na který odkazuje předchozí pododstavec, časově shoduje s dobou dočasné pracovní neschopnosti v důsledku těhotenství, porodu či kojení, nebo dobou, po kterou je pracovní poměr podle čl. 48 odst. 4 tohoto zákona přerušen, má pracovník právo na čerpání dovolené v jiném období, než je období jeho dočasné pracovní neschopnosti či dovolené, která mu byla přiznána na základě uplatnění uvedeného ustanovení, po ukončení uvedené doby přerušeni, přestože příslušný kalendářní rok, do kterého dovolená spadá, již uplynul.“

8 Článek 37 kolektivní smlouvy obchodních domů 2009–2010 obsahuje ustanovení obdobné ustanovení posledního odstavce článku 38 zákona o postavení zaměstnanců.

9 Článek 48 odst. 4 zákona o postavení zaměstnanců upravuje přerušeni pracovního poměru v případě porodu, smrti matky po porodu, předčasného porodu, hospitalizace, adopce nebo svěřeni do péče.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

10 Samostatnými žalobami, jež byly spojeny, zahájily Federación FASGA a další řízení o řešení sporu z kolektivní smlouvy s cílem domoci se určení toho, že pracovníci, na něž se vztahuje kolektivní smlouva obchodních domů, mohou čerpat placenou dovolenou za kalendářní rok i v případě, že se překrývá s dobou pracovního volna z důvodu pracovní neschopnosti.

11 Asociación ANGED má za to, že pracovníci, kteří jsou v pracovní neschopnosti před počátkem předem určené doby dovolené na zotavenou nebo během této doby, nemají nárok na čerpání této dovolené po ukončení pracovní neschopnosti, s výjimkou případů výslovně stanovených zmíněnou kolektivní smlouvou, tzn. případů stanovených čl. 48 odst. 4 zákona o postavení zaměstnanců.

12 Rozsudkem ze dne 23. listopadu 2009 vyhověla Audiencia Nacional v plném rozsahu žalobě podané Federación FASGA a dalšími.

- 13 Asociación ANGED následně podala proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek k Tribunal Supremo.
- 14 Tribunal Supremo poukazuje na judikaturu Soudního dvora, avšak vzhledem k tomu, že se kasační opravný prostředek týká případu, kdy k pracovní neschopnosti dochází po započítání doby placené dovolené za kalendářní rok, považuje za nezbytné přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání čl. 7 odst. 1 směrnice [...] 2003/88 [...] takovému výkladu vnitrostátní právní úpravy, který neumožňuje přerušit dovolenou za účelem pozdějšího čerpání její celé doby nebo zbývajících částí, jestliže během doby jejího čerpání dojde nenadále ke vzniku pracovní neschopnosti?“

K předběžné otázce

- 15 Svou otázkou chce předkládající soud v podstatě zjistit, zda musí být čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/88 vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že pracovník v pracovní neschopnosti, jež vznikla v době čerpání dovolené za kalendářní rok, nemá nárok na využití uvedené dovolené, která se časově shoduje s dobou pracovní neschopnosti.
- 16 V tomto ohledu je nejprve nutno připomenout, že podle ustálené judikatury musí být nárok každého pracovníka na placenou dovolenou za kalendářní rok považován za zásadu unijního sociálního práva, jež má zvláštní význam a od níž se není možno odchýlit, přičemž její provedení příslušnými vnitrostátními orgány může být uskutečněno pouze v mezích výslovně uvedených v samotné směrnici Rady 93/104/ES ze dne 23. listopadu 1993 o některých aspektech úpravy pracovní doby (Úř. věst. L 307, s. 18; Zvl. vyd. 05/02, s. 197), která byla kodifikována směrnicí 2003/88 (rozsudek ze dne 22. listopadu 2011, KHS, C-214/10, Sb. rozh. s. I-11757, bod 23 a citovaná judikatura).
- 17 Dále je třeba připomenout, že právo na placenou dovolenou za kalendářní rok má jako zásada unijního sociálního práva nejen zvláštní význam, ale je také výslovně uvedeno v čl. 31 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie, které se v čl. 6 odst. 1 SEU přiznává stejná právní síla jako Smlouvám (viz výše uvedený rozsudek KHS, bod 37, a rozsudek ze dne 3. května 2012, Neidel, C-337/10, bod 40).
- 18 Zatřetí, nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok nemůže být vykládán restriktivně (viz rozsudek ze dne 22. dubna 2010, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, Recueil, s. I-3527, bod 29).
- 19 Kromě toho je nesporné, že účelem nároku na placenou dovolenou za kalendářní rok je umožnit pracovníkovi, aby si odpočinul a měl čas na uvolnění a mimopracovní zájmy. Tento účel se liší od účelu nároku na pracovní volno z důvodu nemoci. Posledně uvedený nárok je přiznán pracovníkovi za účelem zotavení z nemoci (viz rozsudek ze dne 10. září 2009, Vicente Pereda, C-277/08, Sb. rozh. s. I-8405, bod 21).
- 20 Soudní dvůr tedy již rozhodl, že z účelu nároku na placenou dovolenou za kalendářní rok zejména vyplývá, že pracovník, který během předem stanovené doby dovolené za kalendářní rok čerpá pracovní volno z důvodu nemoci, má nárok vybrat si na svou žádost tuto dovolenou v jakémkoli jiném období, než je období, ve kterém čerpal pracovní volno z důvodu nemoci, aby mohl skutečně využít svou dovolenou za kalendářní rok (viz výše uvedený rozsudek Vicente Pereda, bod 22).
- 21 Z výše uvedených judikatury, která se týká pracovníka, jenž je v pracovní neschopnosti před započítáním doby placené dovolené za kalendářní rok, vyplývá, že okamžik, ke kterému došlo ke zmíněné pracovní neschopnosti, není relevantní. V důsledku toho má pracovník nárok čerpat placenou dovolenou za kalendářní rok, která se časově shoduje s pracovním volnem z důvodu nemoci, v pozdějším období, a to nezávisle na okamžiku, kdy došlo k této pracovní neschopnosti.

- 22 Přiznání zmíněného nároku pracovníkovi pouze za podmínky, že byl v pracovní neschopnosti již při započetí doby placené dovolené za kalendářní rok, by totiž bylo aleatorní a odporovalo by účelu nároku na placenou dovolenou za kalendářní rok upřesněnému v bodě 19 tohoto rozsudku.
- 23 V této souvislosti Soudní dvůr již dříve rozhodl, že nová doba dovolené za kalendářní rok, která odpovídá době, po kterou se kryje původně stanovená doba pro čerpání dovolené za kalendářní rok a doba pracovního volna z důvodu nemoci, na jejíž využití má pracovník nárok, může případně spadat mimo příslušné referenční období pro dovolenou za kalendářní rok (v tomto smyslu viz rozsudek Vicente Pereda, bod 23 a výrok rozsudku).
- 24 Vzhledem k výše uvedenému je na položenou otázku třeba odpovědět, že čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/88 musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že pracovník v pracovní neschopnosti, jež vznikla v době čerpání placené dovolené za kalendářní rok, nemá nárok na pozdější využití uvedené dovolené, která se časově shoduje s dobou pracovní neschopnosti.

K nákladům řízení

- 25 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Článek 7 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že pracovník v pracovní neschopnosti, jež vznikla v době čerpání placené dovolené za kalendářní rok, nemá nárok na pozdější využití uvedené dovolené, která se časově shoduje s dobou pracovní neschopnosti.

Podpisy.